

СИНЕРГИЧНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК И ПРЕДМЕТА „ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА“ В 3 КЛАС

Николинка Андреева Михайлова¹, Латинка Христова Карапеева^{1,2}

¹Национално музикално училище „Любомир Пипков“, град София

²Езикова школа „Лукас“, Свиленград

A SINERGY INTERACTION BETWEEN TEACHING ENGLISH AND MAN AND NATURE IN GRADE 3 B AT THE NATIONAL SCHOOL OF MUSIC „LYUBOMIR PIPKOV“, SOFIA.

Nikolinka Andreeva Mihaylova¹, Latinka Hristova Karapeeva^{1,2}

¹National School of Music “Lyubomir Pipkov”, Sofia

²Language School “Lucas”, Svilengrad

Abstract: The paper presents a binary lesson in English and Man and Nature held in the 3th grade of the National School of Music “Lyubomir Pipkov”, Sofia. The report presents a pedagogical practice realized in a new training environment – a park. The class teacher Nikolinka Mihaylova and the English teacher Latina Karapeeva develop their synergy approach to the topic Air. The theme is from the Man and Nature syllabus and allows the introduction of a new vocabulary in English using innovative approaches.

The venue allows a flexible methodology to be incorporated. The structure of the lesson makes the active interaction possible, namely: student – student, student – group, teacher – student, teachers – class.

Observation, play, and repetition methods are used, as well as the change of object-subject role.

The synergy approach in offering new knowledge allows the combination of scientific information, English vocabulary, and pronunciation. The focus on the personality of the child makes it possible to achieve better results in the acquiring of new knowledge in both subjects: Man and nature and English.

Alternating academic activities and play enriches the students’ emotional experience and perceptions. The approach based on past experience and knowledge contributes to expanding the functional competence of the students. Some conclusions are formulated.

Keywords: synergy, English language, a binary lesson, Man and Nature, out of school teaching and learning

Въведение

Извънредното положение и онлайн обучението доведе до бързи промени и трансформации в организацията на учебния процес. Технологиите дадоха възможност да провеждаме обучение от разстояние в електронна среда и стимулираха подрастващите в придобиване на много важни за информационния век компютърни умения. Но, отчитайки ползите от новите умения, констатираме и вредите – десоциализация, обездвижване, пристрастяване към електронни игри.

Загрижени за здравето и обучението на малките ученици, педагозите търсим методи за по-пълноценно усвояване на учебното съдържание в синхрон с основните детски потребности от общуване и игра. Дигиталната мултимедия задържа ума на децата и вниманието им, но ги лишава от възможността да използват знанията си в реалния свят, да се учат едно от друго на опит в реална среда.

Учебните теми от задължителната подготовка на третокласниците са благодатна възможност за синергично взаимодействие и трансформативно преподаване. Основната цел на такъв тип преподаване е мотивирана проактивност на учениците и усвояване на основни знания, умения и опит. Разглеждайки образованието като конструкт на обществото отличаваме ясно двата основни фундамента – социалният и изследователският [1]. Върху тях се гради и началното образование.

Изисква се и организационна гъвкавост от преподавателите на една паралелка, за да се използва всяка възможност в нестабилните условия на обучение, в които ни поставя пандемията. Още в първите месеци на присъствено обучение се търсят форми за синергичен подход към темите от учебника по Човекът и природата и английската лексика.

Разглеждаме синергията като съзнания-отношения-ценности за организиране и структуриране на бинарния урок, но и като решения-воля-резултат [2]. „Проблемът за синергичното образование и синергията в развитието на образованието се разглеждат от автори като Танев Г. Марков, Х. Стойкова, Ж. Салджи-ев, Х. Хакен и други. Авторите разглеждат синергичното предефиниране на социалната парадигма като основна задача на науката. Социалните модели, които се създават, търпят еволюиране, което дълбоко засяга обектите и предметите на изследвания, съвкупността на знание за тях и методологията на придобиване на ново знание.

Според Х. Хакен въвел термина синергия (синергетика), съдържателната същност ѝ на понятието изразява „съвместна дейност, общата енергия да се прави нещо.“[3] Именно общата енергия да се прави нещо създава синергичното взаимодействие между задачата на урока за нови знания от учебника по човекът и природата, и практикуването на овладяна лексика, както и въвеждане на нова от учебника по английски език за трети клас.

Представената добра практика е на тема „Въздух“. Методологията включва: беседа, правене на опити, наблюдение, игра и творчески активности като пеене, рисуване и изготвяне на проекти от учениците. Подходите са индукция, анализ и синтез. В резултат децата формулират хипотези, които изказват на български и английски език.

Предварителната подготовка на бинарния урок „Въздух“ включва следните етапи:

- Ориентация.

Това е етап от подготовката, в който се разглежда главните цели и задачи на урока по Човекът и природата и свързващите синергични звена с английския език. Формулира се учебната ситуация.

- Подготовка за провеждане.

Проучване на ситуацията, набелязване на местата за провеждане на игрите. Подготовка на материали и изготвяне на инструкции. Учениците се запознават с темата и правят опитите със стъклените съдове в класната стая. Подготвят своите изводи и хипотези. Прави се прочит на урока от учебника.

Провеждането на бинарния урок е извън класната стая. В беседката и зелените площи на близката Докторска градинка се поставя учебния проблем с игра в кръг с написани на цветни картони (А4) нови думи на английски език. Новата лексика се упражнява под формата на различни игри: повтаряне под ритъм и пляскане с ръце (познато от предишни уроци), скриване на увеличаващ се брой думи (учениците повтарят всички думи, включително и обърнатите с гръб към тях). Тази дейност стимулира зрителна, двигателна, слухова и не на последно място емоционална памет при децата.

Свойствата на въздуха се представят от деца с гатанки, подготвени в предишен урок. Примери:

Той е навсякъде, той не е видим, но е необходим и то много за всички: деца, самолети, гуми, птици и коли. Има го в тревата, има го и под водата.

Не можем да го хванем в ръка и никой не го забелязва. Но, без него няма дишане и няма летене.

Най-добър приятел той е с вятъра. Нека си поговорим за Духа (на) вятъра. За хвърчило и за парашут той е главният „двигател“.

В беседката се оформя среда за творчество. Учениците избират дейности, свързани с движението на въздуха. Предоставени са работни листове с рисунка за довършване и оцветяване на вятърна мелница, материали за сглобяване на хвърчила и въртележки. Подготвени са за състезателна игра балони и картонени чаши.

Учениците сами избират дейност. Разделят се на групи по приятелство. Общуват и играят свободно. Това е време за творчество, в което се преплитат елементи на предметите включващи наука, английски и рисуване. Изграждат се междупредметни връзки в естествена среда.

Следва период стимулиращ логиката и екипната работа. Учениците си избират син или червен цвят и получават картон с написана на него дума на английски език. Разделят се на два отбора и се стремят възможно най-бързо да подредят думите в правилно изречение, като темата е свързана с урока. Включени са елементи на съревнование между отборите и взаимопомощ в самите отбори.

Конструкцията на урока не е строго времево определена. След задължителната част с дидактични игри, която е двадесет минути учителите дават време за свободна игра и творчески занимания, като фасилитират процеса. Игрите, диалозите, споделянето на личен опит и преживявания са свързани с темата за вятъра в различните му проявления. Фокусът е върху възприятията на третокласниците. Познанието, както твърди Песталоци, започва със сетивно възприятие и се издига чрез обработка на представяния до идеи, които съществуват в човешкия ум като формиращи сили, но за тяхното идентифициране и съживяване е необходим материал, доставен от усещанията. Запасът от знания ученикът натрупва въз основа на

сензорния си опит. „Окото иска да погледне, ухото да чуе, кракът да ходи и ръката да хване. Но сърцето също иска да вярва и да обича. Умът иска да мисли.“¹ Преplitането на диалозите на английски и български подпомага натрупването на нов опит и речников запас от думи. Дете се учи от дете. Синергичността се проявява и в учениковите взаимодействия в процеса на творческата игра.

Дискусия за ползите и вредите от вятъра се води на английски език. Назовават се спортовете в които се използва силата на вятъра. Деца разказват за екологичната възобновяема енергия на вятъра. Разглеждат модели на електрогенераторни перки.

Третокласниците имат опит в проектно-базираното обучение и в този урок се групират в екипи за работа по проект свързан с вятъра – „Дръж си шапката“. Идеите, планирането, подготовката и презентациите на готовите проекти се планират за следващите уроци.

- **Обсъждане**

Обсъждането е четвъртия, последен етап от структурата на бинарния урок, в който се обсъждат дейностите и се прави оценка на резултатите от урока. Децата изказват мнения, правят изводи и планират проектите си по зададената тема. Важен фактор е радостта от играта. Тя носи възможност за формирането на комуникативни умения и навици. Използването на образователни игри допринася за развитието на личността и личностните качества на ученика.

Заклучение

„Задачата на педагога не е лесна: не да учи, а именно да помага на детето в неговото самостоятелно напредване по пътя на познанието“ [4]. Като следват този принцип и се възползват от предимството, което дава синергичния подход, учителите успяват да постигнат поставените в няколко насоки цели.

Постигната е естествена социална среда на общуване, взаимопомощ и поставяне на естествени граници за лично пространство. Учениците успяват да свържат теорията с практиката и да усетят взаимосвързаността между отделните предмети. Обучението по Човекът и Природата и английски език не са два различни „свята“, а нещо много по-голямо. Урокът на открито в непринудена среда е подготовка за света на „големите“, в който човек трябва да прилага познания от различни области в ежедневието си, да разчита на ближния и да има смелостта да постави граници. В академичен аспект материалът свързан със свойствата на въздуха и съответната лексика по английски език са разбрани, усвоени и затвърдени посредством познатите в педагогиката методи, но комбинирани по нов начин, за да се излезе от стереотипа и провокира мисленето.

References:

1. Nelina, R., Sinergitsnata paradigma, Pedagogika, br.2, 2021, Sofia, str. 195.
2. Merdzhanova, YA., Universitetstko izdanie, Climent Ohridski, 2017, Sofia, str. 49.
3. Nelina, R., Sinergitsnata paradigma, Pedagogika, br.2, 2021, Sofia, str. 195.
4. Timoshenko E., Chudoto Montessori, Asenevtsi, 2015, Sofia, str. 148.

(Endnotes)

1. <https://www.noviteroditeli.bg/obrazovanie-da-pogovorim/ot-1-do-3-ot-3-do-6-ot-7-do-10-ot-11-do-14/razvitoto-dete-umee-da-analizira>